

การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกขมิ้นและข่าเป็นพืชเสริมรายได้ ของเกษตรกรในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Comparison Between Cost and Benefit of Planting Turmeric and Galangal as Intercropping of Farmers in Tha Chana District, Surat Thani Province

วิชิต จรุงสุจริตกุล¹ พรเพ็ญ สุขหนู² จิราภรณ์ จันทรวงศ์³

Wichit Charungsutjaritkul, Pornpen Suknhu, Jiraporn Jantarawong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกขมิ้นและข่า เป็นพืชเสริมรายได้ของเกษตรกร 2) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมและช่องทางการจัดจำหน่ายในการพืชเสริมรายได้ของเกษตรกรในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยในเชิงปริมาณใช้การเก็บตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบผลตอบแทนสุทธิ ส่วนในเชิงคุณภาพใช้สนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน ผลการศึกษาพบว่าทั้งผลตอบแทนสุทธิ จำแนกเป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางบัญชีของการปลูกขมิ้น มีรายได้ 27,280 บาทต่อไร่ ต้นทุน 8,437 บาทต่อไร่ และกำไร 18,183 บาทต่อไร่ และอัตราผลตอบแทนสุทธิ 69.07 ส่วนการปลูกข่า มีรายได้ 19,293 บาทต่อไร่ ต้นทุน 6,996 บาทต่อไร่ และกำไร 12,297 บาทต่อไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิ 63.74 ส่วนด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์นั้นของการปลูกขมิ้น มีรายได้ 27,280 บาทต่อไร่ ต้นทุน 11,465 บาทต่อไร่ กำไร 15,815 บาทต่อไร่ และอัตราผลตอบแทนสุทธิ 57.97 ส่วนการปลูกข่า มีรายได้ 19,293 บาทต่อไร่ ต้นทุน 13,988 บาทต่อไร่ กำไร 5,305 บาทต่อไร่ และอัตราผลตอบแทนสุทธิ 27.50 การปลูกขมิ้นมีอัตราผลตอบแทนมากกว่าการปลูกข่าเท่ากับ 30.47 สำหรับแนวทางและช่องทางการจัดจำหน่ายขมิ้นอยู่ 5 ช่องทาง โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะจำหน่ายผ่านพ่อค้าคน ยังไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันทั้งด้านการผลิตและด้านการจัดจำหน่าย จึงยังมีส่วนเหลือจากการตลาดค่อนข้างสูง

คำสำคัญ (Words): ต้นทุนและผลตอบแทน; ขมิ้น; ข่า; พืชเสริม

Received: 2020-12-28 Revised: 2021-02-07 Accepted: 2020-05-28

¹ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช Department of Economics, Faculty of Management Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

² หลักสูตรบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี Department of Accounting, Faculty of Management Sciences Suratthani Rajabhat University

³ หลักสูตรบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี Department of Accounting, Faculty of Management Sciences Suratthani Rajabhat University

Abstract

This research aimed to 1) compare costs and return of an investment of planting turmeric and galangal as intercropping to increase the income of farmers; 2) to study suitable methods and distribution channels for farmers to supplement their income in Tha Chana District, Surat Thani. This research was a mixed research included quantitative and qualitative methods. Fifty samples were selected using specifying sampling technique. Data were collected using questionnaires. The data were analysed by comparing the net return. A focus group technique was used to collect data from 10 participants. The results showed that the net return was classified as an analysis of the accounting returns of turmeric planting, with an income of 27,280 baht per rai, costs of 8,437 baht per rai, profit of 18,183 baht per rai, and net return rate of 69.07%. The cultivation of galangal had the income of 19,293 baht per rai, costs of 6,996 baht per rai, profit of 12,297 baht per rai, and net return rate of 63.74%. The economic returns analysis found that turmeric planting had an income of 27,280 baht per rai, costs of 11,465 baht per rai, profits of 15,815 baht per rai, and a net yield of 57.97%. The cultivation of galangal had incomes of 19,293 baht per rai, costs of 13,988 baht per rai, profit of 5,305 baht per rai and net rate of return of 27.50%. Planting turmeric had a higher rate of yield than galangal planting of 30.47%. There were 5 channels of distribution of turmeric. Most of the farmers sold products through a middleman. There has not been any cooperation between production and distribution. Therefore, there is still a relatively high market disparity.

Keywords: Costs and Benefit, Turmeric, Galangal, Intercropping

บทนำ (Introduction)

ในช่วงระยะเวลาอันหลังไปประมาณ 5-10 ปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจโลกโดยรวม (รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศไทย) มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ราคาขายพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวมีราคาสูงขึ้น เกษตรกรจำนวนมากได้หันไปเพาะปลูกยางพาราเป็นจำนวนมาก อีกทั้งภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้ปลูกยางพารามากขึ้น เช่น โครงการปลูกยางล้านไร่ เป็นต้น จึงเกิดแพร่หลายปลูกยางพาราไปยังภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ซึ่งต่อมามีผลทำให้มีปริมาณการผลิตมากเกินไป โดยข้อมูลจาก Office of Agricultural Economics (2015) เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ราคาน้ำมัน ราคาพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญ มีราคาคงต่ำลงมา ยางพาราซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์อย่างหนึ่งจึงได้ผลกระทบไปด้วย โดยราคาขายมีราคาคงต่ำลงมา

มากกว่าปี พ.ศ. 2554 ราคายางพาราเฉลี่ยสูงสุดกิโลกกรัมละ 132.43 บาท แต่ในปัจจุบันราคาเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 53.44 บาท ส่วนราคาปาล์มน้ำมันมีราคาสูงสุดในปี พ.ศ. 2554 ราคาเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 5.89 บาท แต่ในปัจจุบันราคาเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 4.38 บาท จึงมีผลกระทบต่อรายได้ลดลงของเกษตรกรจำนวนมากที่ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวที่นิยมปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคใต้ จนเกษตรกรได้ออกมาชุมนุมเรียกร้องให้ภาครัฐได้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของราคายางพาราและราคาปาล์มน้ำมันอยู่เรื่อยๆ ซึ่งภาครัฐก็ไม่สามารถตอบสนองในเรื่องราคาที่เกษตรกรเรียกร้องได้ เนื่องจากจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากตามไปด้วยในการอุดหนุนหรือประกันราคาผลผลิตที่มีจำนวนมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น เกษตรกรจึงได้รับผลกระทบจากการที่ราคาพืชผลทางการเกษตรมีราคาตกต่ำลงมาอันเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ อย่างไรก็ตามหากเกษตรกรได้มีทางเลือกในการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อเสริมรายได้ที่เหมาะสมในสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมันเป็นพืชเสริมรายได้ได้นั้น โดยเฉพาะการปลูกพืชที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในระยะสั้น มีต้นทุนต่ำ และมีตลาดรองรับ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้สม่ำเสมอสามารถใช้พื้นที่ว่างเปล่าในสวนให้เกิดประโยชน์สูงสุดเปรียบเสมือนมีกระแสเงินสดเข้ามาตลอดเวลาในช่วงที่รอเปิดกรีดหน้ายาง รอปาล์มน้ำมันได้รับผลหรือถ้าเป็นพื้นที่สวนยางที่ค่อนข้างใหม่ ๆ ในช่วงที่รอเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ เช่น ยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งหากเพาะปลูกใหม่ต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ กล่าวคือ กว่าจะมีกระแสเงินสดที่เป็นรายได้เข้ามาต้องใช้เวลานานนั่นเอง ดังนั้นถ้าสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดในการสร้างผลตอบแทนจากการปลูกพืชที่เหมาะสมที่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปีเพื่อเพิ่มรายได้ ก็จะมีกระแสเงินสดของรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งช่วยลดผลกระทบจากการที่พืชเศรษฐกิจอย่างยางพารามีราคาตกต่ำเป็นอย่างดี (นิตดา รัศมีแพทย์, สุพัตรา ศรีสุวรรณ, 2560)

สำหรับในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นจากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.2559 พบว่าการปลูกพืชระยะสั้นที่เกษตรกรบางพื้นที่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เริ่มนิยมปลูกกัน คือ ขมิ้นและข่า ในอำเภอท่าชนะ อำเภอบ้านตาขุน อำเภอชัยบุรี เพื่อลดผลกระทบดังที่กล่าวมาในข้างต้น โดยข้อมูลจากพูดคุยในเบื้องต้นกับเกษตรกรนั้น เกษตรกรที่ปลูกขมิ้นและข่า สามารถสร้างรายได้เป็นอย่างดี มีต้นทุนในการผลิตไม่สูงมาก ราคาไม่ผันผวนตามเศรษฐกิจเพราะมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง มีตลาดรองรับ โดยในปี พ.ศ. 2558 ขมิ้นราคาเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 10-18 บาท ส่วนข่ามีราคาเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 8-15 บาท ในการจำหน่ายจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงสถานที่ที่มีการเพาะปลูก และเกษตรกรบางส่วนก็นำไปส่งขายที่ตลาดเอง

โดยขมิ้นจะนำไปใช้เป็นเครื่องเทศปรุงแต่งรสชาติ ทำสัสมอาหาร ในด้านการแพทย์ มีขมิ้นเป็นส่วนผสมของยารักษาโรคหลายชนิด เช่น ยาลดกรด ขับลม แก้ปวดท้อง ลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ ทำให้การบีบตัวของลำไส้ลดลง เป็นยาเจริญอาหาร ขับน้ำเหลือง รักษาโรคผิวหนัง และยังมีรายงานการทดลองว่าขมิ้นสามารถต้านมะเร็งในกระเพาะอาหารได้ ในด้านอุตสาหกรรม ขมิ้นใช้

เป็นสีย้อมผ้า และเป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง ใช้ทำกระดาษขมิ้นเพื่อทดลองความเป็นกรดต่าง และใช้ทดสอบโบราณ ส่วนน้ำมันขมิ้นสามารถใช้กำจัดแมลงต่าง ๆ ได้ดี โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 2559 นั้นตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ซึ่งมีการนำเข้ารวมกันประมาณปีละ 8,000 - 10,000 ตัน นอกจากนี้ประเทศไทยในแถบตะวันออกกลาง เช่น ซาอุดีอาระเบีย และอิหร่าน ก็มีความต้องการมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ขมิ้นสดแล้วยังมีการส่งในรูปแบบขมิ้นแห้งและขมิ้นผงด้วย ปริมาณการส่งออกไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตและราคาส่งออกเป็นสำคัญ ส่วนชาในอนาคตมีการวางแผนเปิดตลาดชาเหลืองส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย เพราะมีความต้องการเป็นจำนวนมาก ระหว่างนี้อยู่ระหว่างการศึกษเส้นทางการทำตลาดส่งออก นอกจากนี้ยังเพิ่มมูลค่าชาเหลือง โดยการนำไปอบแห้งส่งออกไปยังร้านอาหารในต่างประเทศ รวมถึงถ้ามีการยกระดับการปลูกชาเหลืองแบบอินทรีย์ให้เกษตรกรนำไปแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยเน้นการปลูกตรงตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม หรือ good agriculture product (GAP) และได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ทั้งนี้ ถือเป็นการยกระดับการผลิตให้เกษตรกรเป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (smart farmer) ไปพร้อมกันด้วย จะเห็นได้ว่าขมิ้นและชายังเป็นที่ต้องการของตลาดและมีการนำผลผลิตไปใช้ได้หลากหลายและเป็นพืชล้มลุกที่ไม่เน่าเสียง่าย เก็บไว้ได้นาน

ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่นักวิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกพืชเสริมดังกล่าว ซึ่งหากได้ผลวิจัยแล้วจะเป็นประโยชน์เป็นอย่างมากในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการที่รายได้ลดลงจากการที่ราคาพืชเศรษฐกิจอย่างอย่างพาราและปาล์มน้ำมันที่มีราคาตกต่ำ และเป็นการเพิ่มกระแสรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง สนองพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังเป็นการลดภาระของภาครัฐเกี่ยวกับงบประมาณในการช่วยเหลือเกษตรกรที่เดือดร้อนในช่วงที่ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำได้อีกทาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกขมิ้นและชา เป็นพืชเสริมรายได้ของเกษตรกร ในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการพืชเสริมรายได้ของเกษตรกร รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายและตลาดของการปลูกพืชเสริม ในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานี้ดำเนินการในพื้นที่อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงกันยายน พ.ศ. 2559 โดยเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (mixed methodology research) (Creswell, 2015) ทั้งวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เกิดจากการเลือกเฉพาะเจาะจง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2553) คือ กำหนดจากเกษตรกรผู้ปลูกขมิ้นและข่าเป็นพืชเสริมในการแปลงหลักของสวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่อำเภอท่าชนะ จังหวัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเป็นเกษตรกรให้ความสนใจและมีความพร้อมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในกระบวนการศึกษาวิจัย จำนวน 50 ครัวเรือน จำแนกเป็นเกษตรกรผู้ปลูกขมิ้น จำนวน 40 ครัวเรือน และเกษตรกรผู้ปลูกข่า จำนวน 10 ครัวเรือน โดยตัวแทนผู้เข้าร่วมการศึกษานั้นจากจำนวน 1 คนต่อครัวเรือนและเป็นเกษตรกรหลักในแต่ละครัวเรือน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ใช้ตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยมีตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการเกษตร ในการสนทนากลุ่ม เพื่อร่วมหาข้อค้นพบแนวทางแนวทางการปลูกขมิ้นและข่าเป็นพืชเสริมรายได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับต้นทุน ค่าใช้จ่าย รายได้ เป็นต้น โดยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของข้อ มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของข้อคำถามที่นำมาใช้ ได้ถูกนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและเศรษฐศาสตร์ และนักวิชาการการเกษตร จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผลตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้ค่าเท่ากับ 0.85 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ 0.80 ขึ้นไปตามหลักของ Polit and Hungler (2004) จากนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากตัวอย่าง

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสนทนากลุ่มย่อย (focus group) จำนวน 12 คน ประกอบด้วยตัวแทนเกษตรกร 5 คน ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และนักวิชาการด้านการเกษตร 1 คน พ่อค้าที่รับซื้อขมิ้นและข่าในพื้นที่ศึกษา 2 คน และนักวิจัย 2 คน ในการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลงทุน ช่องทางการจัดจำหน่าย และตลาดของการปลูกขมิ้นและข่า

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับข้อมูลด้านการผลิต ต้นทุน และรายได้จากการปลูกพืชเสริม ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่ม ได้มีการสร้างความน่าเชื่อถือได้ โดยการตรวจสอบโดยการโยงสามเส้า (Triangulation) ตามแนวคิดของสฎางค์ จันทวานิช (2546) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกขมิ้นและข่าเป็นพืชเสริมในพื้นที่นั้นใช้การวิเคราะห์

ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ การวิเคราะห์ต้นทุนและกำไรทางเศรษฐศาสตร์ที่เป็นรายรับและรายจ่ายทั้งที่สามารถบันทึกไว้ในลักษณะบัญชี จากนั้นได้นำข้อมูลดังกล่าวมาตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า แล้วสรุปเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการลงทุน ช่องทางการจัดจำหน่ายและตลาดของการปลูกขมิ้นและเช่า

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาการปลูกขมิ้นและเช่าเป็นพืชเสริมในสวนพืชหลักของเกษตรกร

ผลการศึกษาสวนพืชหลักที่เกษตรกรปลูกขมิ้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสวนปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 85 รองลงมาเป็นสวนยางพารา ร้อยละ 15 และผลการศึกษาสวนพืชหลักที่เกษตรกรปลูกเช่า พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสวนปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 51.72 รองลงมาเป็นสวนยางพารา ร้อยละ 48.28 โดยอายุเฉลี่ยปาล์มน้ำมัน 1.67 ปี และอายุเฉลี่ยของยางพารา 2.18 ปี ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 สวนของเกษตรกรที่ใช้ปลูกพืชเสริม

สวนที่ใช้ปลูกพืชเสริม	อายุเฉลี่ย (ปี)	ผู้ปลูกขมิ้น		ผู้ปลูกเช่า	
		ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
สวนยางพารา	2.18	33	15.00	14	48.28
สวนปาล์มน้ำมัน	1.67	184	85.00	15	51.72
รวม	-	217	100.00	29	100.00

2. ผลการศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกขมิ้นและเช่าของเกษตรกร ในอำเภอ ท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกขมิ้น ประกอบด้วยค่าแรงงานของเกษตรกรผู้ปลูกขมิ้น ส่วนใหญ่ใช้แรงงานของสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 60.37 และจ้างแรงงานภายนอก คิดเป็นร้อยละ 39.63 โดยมีการแบ่งค่าจ้างแรงงานออกเป็นช่วงเพาะปลูก และช่วงเก็บเกี่ยว ค่าจ้างแรงงานที่จ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ย 2,002 บาทต่อไร่ อีกส่วนหนึ่งเป็นแรงงานภายในครัวเรือน ไม่ได้จ่ายค่าจ้างเฉลี่ย 3,028 บาทต่อไร่ รวมค่าจ้างแรงงานทั้งหมดเฉลี่ย 5,030 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการปลูกขมิ้นประกอบด้วย ค่าต้นกล้า ค่าปุ๋ย ค่าจ้างรถไถ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง มีด เข็ม กระสอบ โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 5,160 บาทต่อไร่ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการปลูกขมิ้น คำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง โดยถือว่าสินทรัพย์ใช้งานเท่ากันทุกปี มีสินทรัพย์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาประกอบด้วย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยาตาข่าย จอบ พร้า ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ในการปลูกขมิ้นโดยเฉลี่ย 1,275 บาทต่อไร่

2.2 ผลการศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว ประกอบด้วยค่าแรงงานของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ส่วนใหญ่ใช้แรงงานของสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 78.57 และจ้างแรงงานภายนอก คิดเป็นร้อยละ 21.43 โดยมีการแบ่งค่าจ้างแรงงานออกเป็นช่วงเพาะปลูก และช่วงเก็บเกี่ยว ค่าจ้างแรงงานที่จ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ย 1,935 บาทต่อไร่ อีกส่วนหนึ่งเป็นแรงงานภายในครัวเรือน ไม่ได้จ่ายค่าจ้างเฉลี่ย 6,992 บาทต่อไร่ รวมค่าจ้างแรงงานทั้งหมดเฉลี่ย 8,927 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการปลูกขมิ้นประกอบด้วย ค่าต้นกล้า ค่าปุ๋ย ค่าจ้างรถไถ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง มีด เชิง กระสอบ โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 3,753 บาทต่อไร่ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการปลูกขมิ้น คำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง โดยถือว่าสินทรัพย์ใช้งานเท่ากันทุกปี มีสินทรัพย์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาประกอบด้วย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยาตาซัง จอบ พรวน ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ในการปลูกข้าวโดยเฉลี่ย 1,308 บาทต่อไร่

3. ผลการศึกษารายได้และผลตอบแทนจากการจำหน่ายขมิ้นและข้าว

3.1 ผลการศึกษารายได้และผลตอบแทนจากการจำหน่ายขมิ้น ช่องทางการจัดจำหน่ายขมิ้น ส่วนใหญ่พ่อค้ามารับซื้อเอง รองลงมาคือขายผ่านคนกลาง รายได้จากการจำหน่ายขมิ้นจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาผู้ปลูกขมิ้นในครั้งนี้จำนวน 40 ราย พบว่าเกษตรกรปลูกขมิ้นทั้งหมด 217 ไร่ เฉลี่ยรายละประมาณ 5.43 ไร่ มีผลผลิตต่อไร่จำนวน 1,984 กิโลกรัม ราคาขายกิโลกรัมละ 13.75 บาท มีรายได้เฉลี่ย 27,292 บาทต่อไร่ ต้นทุนที่เป็นตัวเงินหรือต้นทุนทางบัญชีจำนวน 8,437 บาทต่อไร่ต่อเดือน กำไรสุทธิ 18,843 บาทต่อไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิ 69.07 ส่วนต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะรวมต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินหรือต้นทุนค่าเสียโอกาสของแรงงานในครัวเรือนเพิ่มเข้ามาจำนวน 3,028 บาทต่อไร่ต่อเดือน ต้นทุนรวมจำนวน 11,465 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิ 15,815 บาทต่อไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิ 57.97 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลตอบแทนของการปลูกขมิ้นต่อไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ผลตอบแทน ทางบัญชี	ผลตอบแทน ทางเศรษฐศาสตร์
จำนวนผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	1,984	1,984
ราคาขายต่อกิโลกรัม	13.75	13.75
รายได้ต่อไร่	27,280	27,280
หัก ต้นทุน :-		
ค่าเสื่อมราคา	1,275	1,275
ค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิต	5,160	5,160
ค่าจ้างแรงงานภายนอก (39.63%)	2,002	2,002
ต้นทุนเสียโอกาส (แรงงานในครัวเรือน 60.37%)	-	3,028
รวมต้นทุนต่อไร่	8,437	11,465
ต้นทุนต่อกิโลกรัม	4.25	5.77
กำไรสุทธิต่อไร่	18,843	15,815
กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม	9.50	7.97
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	69.07	57.97

3.2 ผลการศึกษารายได้และผลตอบแทนจากการจำหน่ายข้าว ช่องทางการจัดจำหน่ายข้าว มีพ่อค้ามารับซื้อเองทั้งหมด จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาผู้ปลูกข้าวในครั้งนี้อาจพบว่ามีเกษตรกรปลูกข้าวทั้งหมด 29 ไร่ เฉลี่ย 2.90 ไร่ต่อราย มีผลผลิตเฉลี่ย 2,190 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายกิโลกรัมละ 8.81 บาท มีรายได้เฉลี่ย 19,293 บาทต่อไร่ ต้นทุนที่เป็นตัวเงินหรือต้นทุนทางบัญชีจำนวน 6,996 บาทต่อไร่ต่อเดือน กำไรสุทธิ 12,297 บาทต่อไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิ 63.74 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะรวมต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินหรือต้นทุนค่าเสียโอกาสของแรงงานในครัวเรือนเพิ่มเข้ามาจำนวน 6,992 บาทต่อไร่ต่อเดือน ต้นทุนรวมจำนวน 13,988 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิ 5,305 บาทต่อไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิ 27.50 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลตอบแทนของการปลูกข้าวต่อไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ผลตอบแทน ทางบัญชี	ผลตอบแทน ทางเศรษฐศาสตร์
จำนวนผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	2,190	2,190
ราคาขายต่อกิโลกรัม	8.81	8.81
รายได้ต่อไร่	19,293	19,293
หัก ต้นทุน :-		
ค่าเสื่อมราคา	1,308	1,308
ค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิต	3,753	3,753
ค่าจ้างแรงงานภายนอก (21.43%)	1,935	1,935
ต้นทุนเสียโอกาส (แรงงานในครัวเรือน 78.57%)	-	6,992
รวมต้นทุนต่อไร่	6,996	13,988
ต้นทุนต่อกิโลกรัม	3.19	6.39
กำไรสุทธิต่อไร่	12,297	5,305
กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม	5.61	2.42
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	63.74	27.50

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของการปลูกขมิ้นและข้าวของเกษตรกร

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ พบว่าหากคำนวณเฉพาะรายการที่เป็นตัวเงินหรือผลตอบแทนทางบัญชี การปลูกขมิ้นอัตราผลตอบแทนสุทธิต่ำกว่าการปลูกข้าว 5.33 ซึ่งการปลูกขมิ้นมีอัตราผลตอบแทนสุทธิ 69.07.และการปลูกข้าวมีอัตราผลตอบแทนสุทธิ 63.74.จากการวิเคราะห์รายละเอียด การปลูกขมิ้นมีรายได้มากกว่าการปลูกข้าว.7,987.บาทต่อไร่.โดยรายได้จากการปลูกขมิ้น 27,280 บาทต่อไร่ รายได้จากการปลูกข้าว 19,293 บาทต่อไร่ ต้นทุนในการปลูกขมิ้นมากกว่าต้นทุนของการปลูกข้าว 1,441 บาทต่อไร่ ซึ่งสาเหตุที่มาจากจากการปลูกขมิ้นมีการซื้อต้นพันธุ์ที่ราคาสูงกว่าข้าว โดยต้นทุนในการปลูกขมิ้น 8,437 บาทต่อไร่ ต้นทุนการปลูกข้าว 6,996 บาทต่อไร่ แต่อย่างไรก็ตามการปลูกขมิ้นยังมีกำไรมากกว่าการปลูกข้าวเนื่องมาจากราคาขายที่สูงกว่า โดยราคาขายขมิ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 13.75 บาท ส่วนราคาขายข้าวเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.81 บาท

การคำนวณผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า การปลูกขมิ้นมีอัตราผลตอบแทนสุทธิต่ำกว่าการปลูกข้าว 30.47.ซึ่งการปลูกขมิ้นมีอัตราผลตอบแทนสุทธิ 57.97.และการปลูกข้าวมีอัตราผลตอบแทนสุทธิ 27.50 จากการวิเคราะห์รายละเอียด การปลูกขมิ้นให้ผลตอบแทนมากกว่าการปลูกข้าวสาเหตุมาจาก ต้นทุนค่าเสียโอกาสของค่าแรงงานในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกขมิ้นใช้แรงงานในครัวเรือนร้อยละ 60.37 ส่วนผู้ปลูกข้าว ใช้แรงงานในครัวเรือนร้อยละ 78.57 ทำให้ต้นทุนปลูกข้าวมากกว่าการปลูกขมิ้น 2,523 บาทต่อไร่ โดยการปลูกขมิ้นมีต้นทุน 11,465 บาทต่อไร่ การ

ปลูกขำมีต้นทุน 13,988 บาทต่อไร่ ทำให้การปลูกขำมีกำไรมากกว่าการปลูกข่า 10,510 บาทต่อไร่ โดยการปลูกขำมีกำไร 15,815 บาทต่อไร่ การปลูกข่ามีกำไร 5,305 บาทต่อไร่ ดังรายละเอียดตารางที่ 4

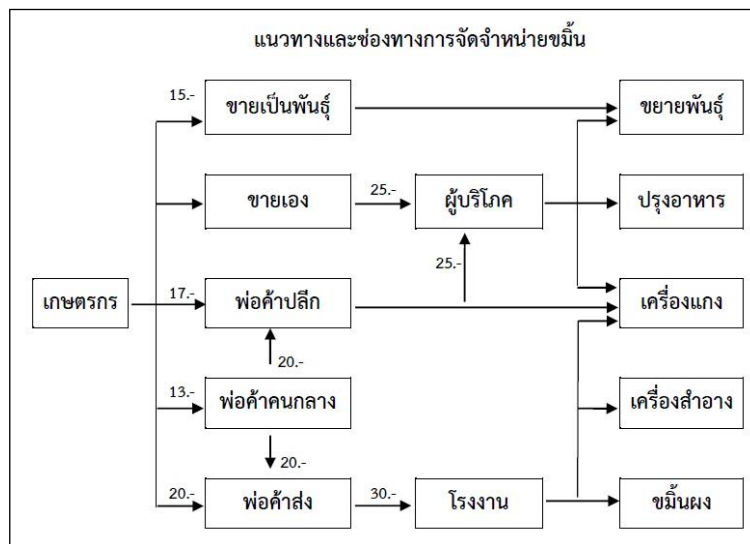
ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลตอบแทนในการปลูกขำและข่าเฉลี่ยต่อไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ขำ 1	ข่า 2	ผลต่าง (1 - 2)
ผลตอบแทนทางบัญชี			
รายได้ต่อไร่	27,280	19,293	7,987
หัก ต้นทุน	8,437	6,996	1,441
กำไรสุทธิ	18,843	12,297	6,546
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	69.07	63.74	5.33
ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์			
รายได้ต่อเดือน	27,280	19,293	7,987
หัก ต้นทุน	11,465	13,988	(2,523)
กำไรสุทธิ	15,815	5,305	10,510
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	57.97	27.50	30.47

5. แนวทางและช่องทางการจัดจำหน่ายของการปลูกขำ ในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากผลการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในตารางที่ 4 สรุปได้ว่าทั้งผลตอบแทนสุทธิทางบัญชีและทางเศรษฐศาสตร์ของการปลูกขำดีกว่าการปลูกข่า จึงได้เลือกที่จะศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายขำของเกษตรกรอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การสนทนากลุ่มย่อย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกขำมีแนวทางและช่องทางการจัดจำหน่ายขำอยู่ 5 ช่องทาง คือ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งมีทั้งนำไปขายในตลาดและมีพ่อค้าคนกลางบางรายเข้ามารับซื้อเอง เนื่องจากการขายผ่านพ่อค้าคนกลางมีความสะดวก และสามารถขายผลผลิตได้ปริมาณมาก โดยแนวทางและช่องทางการจัดจำหน่าย รวมถึงราคาขายโดยเฉลี่ย แสดงดังภาพที่ 1 ซึ่งช่องทางการจัดจำหน่ายขำนั้นเกษตรกรต่างจำหน่ายกันเอง ยังได้มีการรวมกลุ่มกันทั้งด้านการผลิตและด้านการจัดจำหน่าย จึงมีส่วนเหลือการตลาดจากราคาที่พ่อปลีและพ่อค้าคนกลางรับซื้อจากเกษตรกรและนำไปจำหน่ายต่อในลำดับขั้นต่อไปในราคาที่สูงพอสมควร เกษตรกรจึงควรมีการรวมกลุ่มกันในการผลิตและจัดจำหน่าย

ภาพที่ 1 แนวทางและช่องทางการจัดจำหน่ายขมิ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยนี้เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกขมิ้นนั้นดีกว่าว่าการปลูกข้าสูงมากสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตดา รัตมีแพทย์และสุพัตรา ศรีสุวรรณ (2560 : 117) ที่บอกว่าการปลูกขมิ้นเป็นพืชที่สร้างรายได้เฉลี่ยมากที่สุดมากในอำเภอพนมพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นพื้นที่ในจังหวัดเหมือนกัน ช่วยสนับสนุนในการผลิต จัดจำหน่าย และการตลาดให้ดียิ่งขึ้น

และจากผลการวิจัยในด้านการผลิตขมิ้นและขานัน มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ค่อนข้างสูงซึ่งจากงานวิจัยของพัชรี ลำแหล่ง (2553 : 36) ได้พบว่า การปลูกพืชเศรษฐกิจนั้น หากมีค่าใช้จ่ายในแต่ละปีค่อนข้างสูง เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกัน อาจเป็นรูปของกลุ่มการผลิตหรือสหกรณ์ เพื่อลดต้นทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิตลงมาได้ อีกทั้งการปลูกพืชเสริมนั้นมีข้อดี คือ ปัจจัยการผลิตของพืชหลักนั้นสามารถใช้ร่วมกันได้ในการปลูกพืชเสริมได้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิภาณ เชียงใหม่ วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ และฐิติมา เวชพงศ์ (2562 : 192) ที่บอกว่า การปลูกผสมผสานกับพืชหลัก นั้น สามารถบริหารจัดการต้นทุนในการใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันได้ เช่น การจัดการน้ำและปุ๋ย เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในด้านตลาดรองรับผลผลิตนั้น ยังมีปัญหาเรื่องของราคาที่ไม่แน่นอน ปัญหาพ่อค้าคนกลาง ทำให้ส่วนเลื่อมทางการตลาดที่สูง ดังนั้นในอนาคต ควรมีตลาดกลางในการรองรับผลผลิตอย่างพอเพียง มีการประกันราคาผลผลิต การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรจะช่วยให้สามารถกำหนดปริมาณการปลูกพืช และการตลาดได้ จะเป็นการเพิ่มคุณภาพของผลผลิตจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุฒิสรรค์ เครือคำ และพนิตพิมพ์ สิทธิศักดิ์ (2560 : 330) ที่พบว่าส่วนเลื่อมทางการตลาดที่สูง อันเนื่องจากพ่อค้าคนกลางนั้น ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชหลัก ให้หันมารวมกลุ่มกันจำหน่ายและส่งเสริมการ

รวมกลุ่มแปรรูปยางแผ่นดิบเพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกรเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น และควรมีการส่งเสริมการปลูกอื่น ๆ ร่วมกับการทำสวนยางเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำหรับเกษตรกร ควรมีการศึกษาข้อมูล และข่าวสารใหม่ ๆ เกี่ยวกับการปลูกขมิ้น และข่า รวมถึงพืชเสริมรายได้อื่น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และแหล่งความรู้อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบข่าวสาร แนวทาง และเทคนิคใหม่ ๆ ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรมีการบริการความรู้ด้านวิชาการสู่กลุ่มเกษตรกร ในการสร้างมาตรฐานด้านผลผลิต การควบคุมมาตรฐานด้านราคา การจัดหาตลาดให้มากขึ้น หรือมีการส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้น และข่า เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรได้อีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความเหมาะสมของการปลูกพืชเสริมรายได้ชนิดอื่น ๆ ตามบริบทของพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมของทรัพยากรที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรได้มีการสร้างรายได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- นงลักษณ์ วิรัชชัย (2553). การวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นัตตา รัศมีแพทย์, สุกตรางู ศรีสุวรรณ. (2560). “การปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า. 35 (1), 117-124.
- พรณิธา ณ เชียงใหม่, วิไลวรรณ สิริโรจนพุด, ฐิติมา เวชพงศ. (2562). “ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์จากการปลูกทานตะวันปนพืชทางเลือกของเกษตรกร ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดคีรีขันธุ์”. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. 7(2), 192-202.
- พัชรี ล้าแหล่ง. (2553). “การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชุมพร”. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร. 27 (1), 36 – 45.
- พุดิสสรค์ เครือคำ และพนิตพิมพ์ สิริศักดิ์.(2560). “การวิเคราะห์ระบบตลาดและส่วนเหลือมการตลาดยางพาราของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดเชียงรายและพะเยา”. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. 5(2), 330 –339.

วรเดช จันทรศร. (2554). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. **ข้อมูลผู้ปลูกข้าวและขมิ้น อำเภอกาชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. [ออนไลน์]. แหล่งที่ : <http://www.moac-info.net/suratthani/>. [2 ตุลาคม 2559]

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. **ราคาสินค้าเกษตรรายวัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่ :

<http://www.oae.go.th/main.php?filename=price> [23 มิถุนายน 2559].

สุภางค์ จันทวานิช. (2546). **การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ สาชาติ. (2558). **วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตขมิ้นชันอย่างยั่งยืน**. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

Creswell, J. W. (2015). *A Concise Introduction to Mixed Methods Research*.

Thousand Oaks, C.A.: Sage Publications.

Polit, D. and B. Hungler. (2004). *Nursing Research-Principle and Methods*. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia.